

CAMBRIDGE INTERNATIONAL EXAMINATIONS
International General Certificate of Secondary Education

SANSKRIT — Option A

0499/01

PAPER 1. Translation and Set Text

MAY/JUNE 2012

Time: 2 hours

Total Marks: 120

Instructions to Candidates

Answer ALL questions.

Write your answers in the Answer Book provided.

Information for Candidates

In Sanskrit passages, underlined words are glossed.

The marks for the various parts of questions are shown in brackets: e.g. [2].

You are reminded of the importance of accurate spelling, punctuation, grammar and orderly presentation in your answers.

This paper has four questions.

1 Passage for Comprehension

Read through the following passage carefully. Do not write out a translation, but answer the questions which follow. Your answers should be in English, with Sanskrit names in transliteration.

The head of Gaṇeśa, the son of Śiva and Pārvatī, falls off.

शिवस्य भार्या पार्वती नाम । पार्वती पुत्रम् इच्छति स्म ।
 शिवः तु ताम् अवदत् पुत्रम् न इच्छामि इति । तत् श्रुत्वा
 पार्वती अतीव दुःखिता अभवत् । पार्वत्याः दुःखम् दृष्ट्वा सः
 तस्यै पुत्रम् अददात् । पुत्रः गणेशः नाम । सुन्दरः गणेशः
 पार्वत्या गृहीतः । तस्याः हृदये आनन्दः आसीत् । गणेशः 5
 पार्वत्याः स्तनात् सस्मितम् अपिबत् । पार्वती गणेशम् शिवस्य
 हस्तयोः अस्थापयत् । अथ गणेशस्य मस्तकम् भूमौ अपतत् ।
 पार्वती पुनः पुनः अरोदत् । तदा गगनात् शब्दः शिवेन श्रुतः ।
 शब्दः अवदत् अन्यस्य भूतस्य मस्तकम् तव बालके स्थापय
 इति । एवम् गजस्य मस्तकम् गणेशाय दत्तम् । सर्वे देवाः 10
 ऋषयः च गणेशम् आगच्छन् तम् अपूजयन् च ॥

duḥkhita (mfn)

duḥkha (n)

stana (m)

sasmitam

sthāpayati

mastaka (n)

sad

misery

breast

with a smile

places

head

śabda (m)

śruta (mfn)

bhūta (n)

datta (mfn)

pūjayati

voice

heard

being

given

worships

- (a) Who wanted a son? (line 1) [1]
- (b) How is Pārvatī described in line 3? [2]
- (c) Translate '*saḥ tasyai putram adadāt*'. (lines 3 and 4) [5]
- (d) What is Pārvatī said to have done with Gaṇeśa in lines 4 and 5? [1]
- (e) Translate '*tasyāḥ hṛdaye ānandaḥ āsīt*'. (line 5) [5]
- (f) From where did Gaṇeśa drink in line 6? [2]
- (g) In lines 6 and 7 where did Pārvatī place Gaṇeśa? [2]
- (h) What did Pārvatī do on seeing Gaṇeśa's head fall on the ground? (line 8) [3]
- (i) What did the voice from the sky tell Śiva to do? (line 9) [5]
- (j) In lines 10 and 11 who are said to have come to Gaṇeśa, and what did they then do? [4]

[Total: 30 marks]

[Turn over

2 Translate the following sentences into English:

- (a) त्वम् उत्तमः नरः राजगृहे इति अवदत् नृपः । [2]
- (b) अधुना प्राज्ञाः गुरवः तस्मिन् कृष्णे वने वसन्ति । [2]
- (c) नष्टे गृहे खगाः वसन्ति मृगाः खादन्ति च । [2]
- (d) अचले साधवः शिष्याः अनेकेभ्यः पुस्तकेभ्यः अचिरेण पठिष्यन्ति । [2]
- (e) सैनिकाः नद्याः तीरम् आगत्य तत्र एव उपाविशन् । [2]
- (f) राजपुत्राः मुनिभिः सह सिंहस्य समीपे सुखम् चरिष्यन्ति । [2]
- (g) चन्द्रम् तारकाः च दृष्ट्वा किम् नारी अचिन्तयत् । [2]
- (h) यदा गजाः धावन्ति तदा जनाः भीताः भवन्ति । [2]
- (i) ऋषेः वचनानि श्रुत्वा मम मित्राणि तस्मै अनमन् । [2]
- (j) यदि सेना युद्धम् करिष्यति तर्हि धर्मः वर्धिष्यते । [2]

[Total: 20 marks]

3 (a) Transliterate the following sentences into Roman script:

- (i) वने अग्निः सर्वैः कपिभिः दृष्टः । [2]
- (ii) अश्वाः मृगाः च जलम् आगच्छन्ति । [3]
- (iii) अन्ते शिष्यः गुरवे दानम् दास्यति । [2]
- (iv) एवम् जिताः कौरवाः स्वर्गम् अगच्छन् । [3]

(b) Convert the following sentences into *devanāgarī* script:

- (i) *nagare bahavaḥ jñāninaḥ evam vadanti.* [3]
- (ii) *janakaḥ janani ca grham acarātām.* [2]
- (iii) *rājye nṛpāṇām dhanam sarvatra dṛṣṭam.* [3]
- (iv) *śatam kanyānām tasmin kule jātam.* [2]

[Total: 20 marks]

SET TEXT – MAHĀBHĀRATA (adapted)

Passage for Comprehension

- 4 Read carefully through the following two Sanskrit passages A and B. Do not write out a translation but answer the questions which follow each passage. Your answers should be in English, with Sanskrit names in transliteration.

A

कौरवैः पाण्डवेभ्यः सुन्दरम् गृहम् अक्रियत । तत्
 गृहम् धक्ष्यामः एवम् पाण्डवान् व्यापादयिष्यामः इति
 सस्मितम् कौरवाः अचिन्तयन् । तत् श्रुत्वा गृहस्य भूम्याम्
 विवरः पाण्डवैः कृतः । एकदा मात्रा कुन्त्या उत्सवः
 अक्रियत । एका नारी पुत्रैः सह उत्सवम् आगतवती । बहु
 पीत्वा नारी पुत्राः च स्वप्नम् अकुर्वन् । रात्र्याम् कौरवाः
 गृहम् अदाहयन् । कुन्ती पाण्डवाः च विवरम् शीघ्रम्
 प्राविशन् । एवम् कुन्ती पाण्डवाः च अग्नेः रक्षिताः ।
 पुत्राणाम् दग्धान् देहान् दृष्ट्वा जनाः मनसि अचिन्तयन्
 पाण्डवाः दग्धाः इति ॥

5

10

- (a) Who made a beautiful house, and for who was it made? (line 1) [2]
- (b) Translate 'gṛham dhakṣyāmaḥ evam pāṇḍavān vyāpādayiṣyāmaḥ iti sasmitam kauravāḥ acintayan'. (lines 2 and 3) [5]
- (c) Where did the Pāṇḍavas dig a hole? (lines 3 and 4) [2]
- (d) In line 4 who is said to have organised a festival? [1]
- (e) According to line 5 who came to the festival? [2]
- (f) Translate 'bahu pītvā nārī putrāḥ ca svapnam akurvan'. (lines 5 and 6) [4]
- (g) Translate 'kuntī pāṇḍavāḥ ca agneḥ rakṣitāḥ'. (line 8) [3]
- (h) Who, according to lines 9 and 10, thought the Pāṇḍavas were burnt? [1]
- (i) Narrate the story of how Draupadī was protected by Kṛṣṇa after the Pāṇḍavas lost at dice. Were the Pāṇḍavas in any way at fault in this dice episode? Write about 100 words in total. [5]

[Turn over

B

पाण्डवाः द्रौपदी च राज्ञः विराटस्य राजगृहम् अगच्छन् । ते
 सर्वे कौरवानाम् भयात् विराटस्य सेवकानाम् रूपम् कृतवन्तः ।
 द्रौपदी राज्ञ्याः सेविका अभवत् । राज्ञः विराटस्य बलिष्ठः
 सैनिकः कीचकः नाम । कीचकः द्रौपद्याम् अस्निह्यत् । मम
 भार्या भव इति कीचकः द्रौपदीम् उक्तवान् । भीता द्रौपदी
 हे सुहृत् नाटकानाम् शालायाम् रात्र्याम् मिलिष्यावः इति
 तम् उक्तवती । द्रौपदी भीमम् अधावत् तम् सर्वम् अवदत्
 च । रात्र्याम् भीमः नाटकानाम् शालाम् अगच्छत् कीचकेन सह
 अमिलत् च । तयोः युद्धम् आसीत् भीमः कीचकस्य देहम्
 अनाशयत् च ॥

5

10

- (a) To whose palace did the Pāṇḍavas go? (line 1) [2]
- (b) According to line 2, why did the Pāṇḍavas disguise themselves? [2]
- (c) What disguise did Draupadī take on? (line 3) [2]
- (d) Translate 'rājñāḥ virāṭasya baliṣṭhaḥ sainikaḥ kīcakaḥ nāma'. (lines 3 and 4) [3]
- (e) What did Kīcaka say to Draupadī in lines 4 and 5? [3]
- (f) Translate 'rātryām bhīmaḥ naṭakānām śālām agacchat kīcakena saha amilat ca'. (lines 8 and 9) [5]
- (g) Narrate in detail the story of the killing of Abhimanyu. What significance does this story have for you? Write about 150 words in total. [8]

[Total: 25 + 25 = 50 marks]

END

